

Het Combiraam (1)

door Ab Kuypers

Voor al de eerste jaren van mijn bijenhouderij heb ik behoorlijk geworsteld met het probleem hoeveel broedruimte ik mijn bijenvolken moest geven. Bang dat ik de bijen te krap zou huisvesten kregen ze zoveel woonruimte toegewezen dat honinggoogsten een hopeloze zaak werd. Voornamelijk met alleen broedkamers werkend, omdat ik meende dat dat zo handig is, kreeg ik in die begintijd veelal halfvolle onverzegelde ramen honing. Inmiddels behoren zulke perikelen tot de geschiedenis en verloopt alles naar tevredenheid. Je af en toe de vraag stellen of onze geregelde zaken toch nog niet net even ietsjes beter kunnen, kan geen kwaad. Dus ondanks de tevredenheid ging ik op onderzoek. Een speurtocht naar theorie en praktijk, zich toespitsend op het Combiraam.

De ideale maat voor broednesten?

De broedruimte die wij aan onze bijenvolken beschikbaar stellen, is van groot belang voor de ontwikkeling van die volken en bevordert onder andere het zwermen wanneer die ruimte te klein is. Het is moeilijk exact vast te stellen hoe groot die moet zijn. Afhankelijk van het broedgedrag is het geen gemakkelijke keuze. Daarbij treden tussen volken onderling nog al wat verschillen op, net zoals het ene ras een sterkere broeder is dan het andere. Onder gunstige omstandigheden en met vitale koninginnen zullen zelfs onze middelmatig broedende bastaarden vaak niet genoeg hebben aan slechts één broedkamer. Zelf gebruik ik inmiddels al weer jaren een broed- plus honingkamer tezamen als vaststaande broedruimte. Naar mijn ervaring ontwikkelen de volken zich in zo'n ruimte prima en leggen ze er flinke broednesten aan. Tegen de tijd dat de volken op het koolzaad staand een grote stroom nectar binnenhalen, plaats ik boven een moerrooster een tweede honingkamer, die dan ook als zodanig gebruikt wordt in het verdere seizoen tot de volken winterklaar gemaakt en ingevoerd zullen worden. Die bovenste honingkamer zal door de bijen pas daadwerkelijk in gebruik genomen worden wanneer daar echt behoefte aan bestaat. Het lijkt erop dat deze manier van huisvesten een aardig evenwicht betekent tussen broed- en honingruimte. Telkens geniet ik ervan te zien dat in zulke broednesten, geheel volgens het boekje, eerst een prachtige krans stuifmeel en honing ontstaat rond het broed, alvorens de bijen voor hun verzorger gaan werken. Daarvoor hebben ze zelfs de

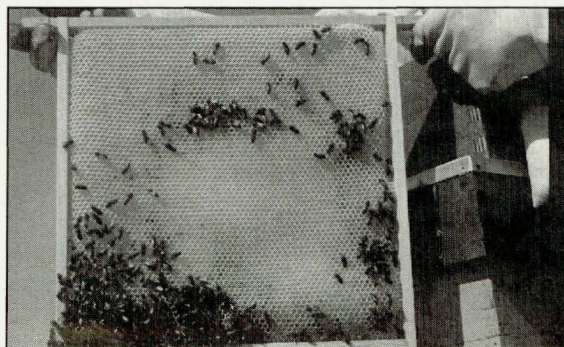
eventueel niet voor broeden in gebruik zijnde kantramen eerst volgepropt met honing.

Gecombineerde broed- en honingkamer

Nu ik eenmaal deze methode een flinke tijd heb gevolgd denk ik de volgende voordelen hiervan te mogen opmerken. De volken hebben mijns inziens volop gelegenheid een zo natuurlijk mogelijk broednest aan te leggen. Behalve horizontaal kunnen ze bijna naar hartelust verticaal uitbreiden. De goed met honing gevulde kantramen naast het broednest blijven onvervreemdbaar eigendom van de bijen; ze vormen een ruime reserve voor eventuele slechte tijden later in het seizoen. In ieder geval hoef ik dan niet zo snel naar de voerbakjes te grijpen. Door boven de vaste opstelling van broed- en honingkamer als broedruimte aparte honingkamers voor de oogst te gebruiken, is het heel gemakkelijk raten te gebruiken die alleen daarvoor in aanmerking komen. Er worden geen bebroede ramen meer geslingerd, hetgeen de reinheid van de honing ten goede komt. Bovendien zijn deze ramen alweer van de volken weggehaald wanneer er Perizine wordt gebruikt. Nadeel van een broedruimte als hier omschreven, is dat deze door top- en onderlatten wordt onderbroken. Voor de koningin een onnatuurlijke situatie; zij bewandelt bij voorkeur een ononderbroken broednest, zoals dat ook in natuurlijke omstandigheden het geval is. Om mogelijk wat licht in de duisternis te krijgen heb ik, behalve mijn methode, tevens de theorie van het broednest nog eens op een rijtje gezet. Daarnaast heb ik gekeken naar alternatieven. Eentje heb ik er mogelijk gevonden: het Combiraam, dat in ieder geval het nadeel van het onderbroken broednest oplost. Om later de praktische waarheid van

147

Een nieuw, geheel uitgebouwd combiraam (foto H. Alting)

dat Combiraam te achterhalen heb ik gesproken met een ervaren Combiraamgebruiker, Harrie Alting uit Swifterbant. Het totale oppervlak en de inhoud van een broed- en honingkamer dat de bijen in mijn methode als broedruimte ter beschikking hebben, is voor gezonde en zich goed ontwikkelende volken een prima maat. Het Combiraam daar tegenover stellend dient het volgende te worden opgemerkt: combiramen hebben een totaal oppervlak dat gelijk is aan een broed- en honingraam tezamen. Door het wegvallen van de onnatuurlijke obstakels komen we met zulke ramen niet alleen tegemoet aan de tegenzin der moeren, maar zien we zelfs nog een kleine oppervlaktewinst van de raten. Wanneer u met 'huis-, tuin- en keuken'-bijen imkert, zal blijken dat een totale broedruimte van een dergelijke grootte heel goed geschikt is om aan alle wensen van bijen en uzelf te voldoen. Eenmaal een flink aantal jaren aldus mijn bijenvolken te hebben gehuisvest, terwijl de bijen en ik elkander inmiddels behoorlijk begonnen te begrijpen, wilde ik graag het laatste (?) probleem van het onderbroken broednest oplossen. Het Combiraam leek me daarvoor een geschikt idee. Ik besloot de proef op de som te nemen.

De proef op de som?

Tijdens een ver gevorderde winter, bij uitstek immers de tijd om plannen te maken en eventueel aan het knutselen te slaan, schafte ik mij een pakket combiramen aan met een pak daarbij behorende kunstraat. Ik verbouwde een broed- en honingkamer tot een geheel en dacht gereed te zijn voor mijn 'combi-experiment'. Toen ik eenmaal de tien in elkaar gezette ramen klaar had, besepte ik welke lappen van raten hierin zouden komen, als ze al door de bijen in een keer zouden wor-

den uitgebouwd. Hoe ik trouwens een volk zo gek zou krijgen om in een seizoen tijd zulke raten te bouwen, is een vraag die ik mezelf misschien eerder had moeten stellen. Hoe de ramen te bedraden, wat wordt het gewicht straks, is er dan nog goed mee te werken? Allemaal vragen die pas toen bij me boven kwamen. Niet voldoende bezonnen en te vroeg begonnen? Inmiddels staat de verbouwde Spaarkast, voorzien van lege combiramen nog steeds ongebruikt in de schuur. Af en toe kijk ik er nog eens met een steelse blik naar, maar ik ben er nog steeds niet verder mee gekomen. Theorie is één, praktijk is weer wat anders. De verleiding om ook eens wat uit te proberen, had me duidelijk in een min of meer onbezonnen avontuur gebracht. Ze zeggen dat goede raad duur is. Gelukkig krijg je ze in het imkersgilde gratis en voor niets. Ik ontdekte een collega-imker van onze subvereniging Oost-Flevoland, die inmiddels alle beginnersproblemen van het Combiraam heeft opgelost en er al weer jaren met succes mee werkt. Van het gesprek dat ik met hem had, op alweer een laat winterse dag, doe ik in het vervolg op dit theoretische verhaal verslag.

('Het Combiraam (2)' volgt in het juninummer. Red.)

Maandblad van de Vlaamse Imkersbond

Het 'Maandblad van de Vlaamse Imkersbond' verschijnt twaalf maal per jaar. Leer Vlaanderen kennen. Een abonnement kost slechts f 35,- per jaar. U kunt dit bedrag overmaken op postbanknummer 20.19.023 t.n.v. Kon. Vlaamse Imkersbond vzw.

Landbevruchtungsstation Het Landras

De Twentse Imkersclub 'het Landras' heeft halverwege Nijverdal-Holten een landbevruchtungsstation. De vadervolken die hier geplaatst worden zijn van het landras. Geselecteerd is op o.a. honingopbrengst, zachtaardigheid en cubitaal index. Het station is open van 15 mei t/m 26 juni 1992. Het is niet toegestaan het station te betreden. Men mag dus niet zelf de kasten brengen of halen.

De kastjes kunnen worden gebracht op vrijdag 15, 22 en 29 mei en op 5 en 12 juni. Aangeraden wordt de kastjes tenminste 14 dagen te laten staan. De kastjes

kunnen worden opgehaald op 29 mei en op 5, 12, 19 en 26 juni. De kastjes moeten in een goede staat verkeren en moeten voorzien zijn van een darrenrooster, goede sluiting, voldoende voer, naam en adres eigenaar. Indien een imker meerdere kastjes plaatst dient hij deze te voorzien van een nummer. De kosten per bevruchtungskastje bedragen f 5,50. Brengen en halen van de kasten uitsluitend op vrijdagavond tussen 19.00-20.00 uur bij de beheerder van het station, de heer J. Gierveld, Klokkendijk 8b te Notter (bij Rijssen). Telefoon 05480-12445.